हिमालय इंटरनेशनल स्कूल

कार्य पत्रिका 2 (संस्कृतम्)

कक्षा-VIII

अपठित-पठित अवबोधनम् ----

प्र 1. मोक्षः चतुर्थः पुरुषार्थः। समान्यतया मनुष्यः धर्म अर्थ कामान् त्रीन पुरुषार्थात् सम्यगरूपेण अनुभूय मोक्षस्य अधिकारी भवति। मोक्षो नाम त्रिविध दुखेभ्यः सर्वथा मुक्ति। निर्वाणम् अति मोक्षस्यापरः पर्याय:। यदा मानवस्य सकलाः कामना: शान्तोभवन्ति, यदा स: मान अपमानयोः समानः तिष्ठति, यदा स: रागं द्वेषं च अतिक्रमति तदा स: मोक्षं प्राप्नोति।

(1) एकपदेन उत्तरत

(क) मोक्षस्य अपरः पर्याय: लिख्यताम्?   (ख) क: चतुर्थ: पुरुषार्थ:?

(2) पूर्णवाक्येन उत्तरत

(क) अन्येषां त्रयाणाम् पुरुषार्थानाम् नामानि लिख्यन्ताम्।

(ख) मानव कदा मोक्षं प्राप्तनोति?

(3). निर्देशानुसारम् उत्तरत

(क) "स: मोक्षं प्राप्नोति" अस्मिन् वक्यान्शे क्रियापदम् किम् ?

(ख) "सम्यगरूपेण " शब्दे विभक्ति किम् ?

(4) अस्य गद्यांशस्य एकं समुचितं शीर्षक लिखत।

प्र 2. संस्कृत भाषा देवानां भाषा अस्ति। एषा भाषा सर्वसाम् भारतीय भाषाणाम् जननी अस्ति। संस्कृतभाषायां एव चत्वारः वेदाः लिखिताः सन्ति। अस्यांभाषायां एव अस्माकं इतिहासः अस्माकं भूतः, भविष्यम् च सर्वं सन्निहितम् अस्ति। संस्कृत सरला भाषा सुबोधा चास्ति। कालिदासः, वाणः, दण्डी, माघः आदि काव्यः

तु प्रसिद्धाः सन्ति। आदिग्रंथ: "रामायणम्" संस्कृत भाषायाम् अस्ति। संस्कृतभाषायम् एव अस्माकं संस्कृतिः अस्माकं भविष्यं च अस्ति

(1) एकपदेन उत्तरत

(क) देवानां भाषा का अस्ति? (ख) आदिग्रन्थः कः अस्ति?

(2) पूर्णवाक्येन उत्तरत

(क) संस्कृतभाषायां किं सन्निहितम् अस्ति?

(ख) संस्कृतस्य प्रसिद्धाः काव्यः के सन्ति?

(3) निर्देशानुसारम् उत्तरत

(क) "वेदाः लिखिताः सन्ति"। अस्मिन् वक्यान्शे "कर्तृपदम्" किम् ?

(4) अस्य गद्यांशस्य एकं समुचितं शीर्षकं लिखत।

प्र 3.

रमा- श्रीमन् कलाममहोदयः कदा भारतस्य राष्ट्रपतिपदे आसीत्?

शिक्षकः - शृणु, 2002 ईसवीवर्षतः 2007 ईसवीवर्षपर्यन्तं भारतस्य एकादशतमः राष्ट्रपतिरूपेण सः कार्यमकरोत्। सः जनतायाः राष्ट्रपतिरूपेण विश्रुतः अभवत् । मिसाइलमैन-इत्यनेन ख्यातः कलाममहोदयः इस्लामपन्थस्य अनुयायी सन् अपि सर्वधर्मसमाराधकः आसीत्। गीतायाः प्रभावः तस्य चिन्तने दृश्यते स्म। सः सार्वजनिक कार्यक्रमेषु अपि गीतायाः माहात्म्यं वर्णयति स्म।

(1) एकपदेन उत्तरत

(क) मिसाइलमैन क: अस्ति?

(ख) गीतायाः प्रभावः कस्य चिन्तने दृश्यते स्म?

(2) पूर्णवाक्येन उत्तरत

(क) कलाममहोदयः कस्मिन् कार्यक्रमेषु अपि गीतायाः माहात्म्यं वर्णयति स्म।

(3) निर्देशानुसारम् उत्तरत

(क) श्रीमन् पदस्य विपर्यय: किम् ?

(ख) “सः जनतायाः राष्ट्रपतिरूपेण विश्रुतः अभवत्” | अस्मिन् वक्यान्शे “कर्तृपदम्” किम् ?

प्र 4. अशोच्यानन्वशोचस्त्वं प्रज्ञावादांश्च भाषसे ।
गतासूनगतासुंश्च नानुशोचन्ति पण्डिताः ।।

(1) एकपदेन उत्तरत

(क) पण्डिताः क: नानुशोचन्ति ?

(2) पूर्णवाक्येन उत्तरत

(ख) प्रज्ञावादांश्च क: भाषसे

(3) निर्देशानुसारम् उत्तरत

(क) “ भाषसे” शब्दे विभक्ति किम् ?

(ख) “शोचन्ति “धातुरूपेषु लकार किम् ?

प्र 5. चित्रम् दृष्ट्वा मञ्जूषायाम् प्रदत्तैः पदैः वाक्ये लिखत |

मंजूषा- उद्यानम्, बालः, खेलतः, द्वौ, बाला करोति, पश्यति, वृक्षः, चित्रम्, रचयति, उपविशति, दोलायाम्, पादकन्दुकम्।